

JANE AUSTEN

◆

Mândrie
și prejudecată

Traducere din limba engleză de
ANCA FLOREA

Prefață de
DAN GRIGORESCU

CUPRINS

Prefață de Dan Grigorescu	5
Tabel cronologic	14
PARTEA ÎNTÂI	17
PARTEA A DOUA	139
PARTEA A TREIA	235

PARTEA ÎNTÂI

CAPITOLUL I

ESTE UN ADEVĂR GENERAL RECUNOSCUT faptul că un bărbat singur, care posedă o avere considerabilă, se gândește și la o soție.

Oricât de puține lucruri s-ar cunoaște despre ce gândește sau simte un astfel de bărbat atunci când apare pentru prima dată într-o comunitate, acest adevăr este atât de înrădăcinat în mintea familiilor din vecinătate, încât acel bărbat este considerat deja proprietatea de drept a uneia sau alteia dintre fiicele lor.

— Dragă domnule Bennet, îi spuse soția într-una din zile, ai auzit că Netherfield Park a fost în sfârșit închiriat?

Domnul Bennet spuse că nu auzise.

— Chiar aşa, îi răspunse ea, am aflat de la doamna Long, care a trecut pe-aici ceva mai devreme și mi-a dat toate detaliile.

Domnul Bennet nu-i răspunse.

— Chiar nu vrei să afli cine l-a închiriat? îi strigă soția cu nerăbdare.

— Întrucât *dumneata* intenționezi oricum să-mi dai toate detaliile, nu am de gând să mă opun.

Doamna Bennet nu se lăsă invitată de două ori.

— Ei bine, dragul meu, doamna Long spunea că Netherfield Park va fi ocupat de un domn cu stare, care vine din nordul Angliei, că a sosit luni într-o trăsură cu patru cai, a vizitat locul și i-a plăcut atât de tare, încât a căzut imediat la învoială cu domnul Morris. A hotărât să se mute chiar înainte de Sfântul

Mihail¹, iar o parte din servitori se vor instala până la sfârșitul săptămânii viitoare.

— Și cum se numește domnul acesta?

— Bingley.

— E căsătorit sau e singur?

— E necăsătorit, firește! Îți dai seama, un bărbat singur, cu o avere de patru sau cinci mii de lire pe an! Ce lucru minunat pentru fiicele noastre!

— Cum aşa? Nu prea văd legătura.

— Dragul meu Bennet, îi răspunse soția, nu înțeleg cum poți fi atât de exasperant? Ar trebui să-ți imaginezi că mă gândesc la posibilitatea s-o ia în căsătorie pe una dintre fiicele noastre.

— Asta să fie scopul pentru care s-a mutat el aici?

— Scopul! Cum poți să te gândești la aşa ceva? Dar e limpede ca lumina zilei că s-ar putea să se îndrăgostească de una dintre ele, aşa că va trebui să-l vizitezi negreșit, de îndată ce se mută aici.

— Nu văd de ce aş face asta. Ai putea să te duci chiar dumneata cu fetele sau le-ai putea trimite pe fete singure, ceea ce ar fi poate chiar mai bine deoarece, cum ești cel puțin la fel de frumoasă ca ele, există pericolul ca domnul Bingley să te prefere pe dumneata.

— Dragul meu, mă flatezi. Cu siguranță că *am avut* și eu epoca mea de glorie, dar strălucirea mi s-a cam dus. Când o femeie are cinci fete mari, nu se cade să se mai gândească la propria frumusețe.

— În asemenea cazuri, cele mai multe femei nu prea mai au la ce să se gândească.

— Dragul meu, totuși insist să mergi și să-l vizitezi pe domnul Bingley atunci când se va muta.

— Este o obligație pe care nu știu dacă am s-o pot onora, crede-mă.

¹ Pe 29 septembrie, catolicii îl celebrează pe arhanghelul Mihail (*Michaelmas*), conducător al armilor cerești și protector împotriva forțelor răului. Cu această ocazie, englezii obișnuiesc să mănânce fructură de găscă, pentru a fi feriți de probleme financiare în anul ce urmează, iar în Irlanda există credința că persoana care va găsi în plăcinta făcută în această zi un inel se va căsători în curând. (N. tr.)

— Încearcă să te gândești la fiicele dumitale. Imaginează-ți ce afacere ar fi pentru una dintre ele. Sir William și lady Lucas sunt hotărâți să meargă doar din acest motiv, pentru că știi bine că, altminteri, nu-i vizitează pe nou-veniți. Chiar trebuie să mergi, fiindcă nouă ne-ar fi imposibil să facem, dacă dumneata refuzi să te duci.

— Consider că-ți faci inutil probleme. Și mai cred că domnul Bingley se va bucura tare mult să vă vadă. Uite, ca să te conving de buna mea credință, am să-i trimitem prin dumneata câteva rânduri prin care am să-l asigur că n-am să mă împotriveșc nicicun să o ia pe oricare dintre fete îi va plăcea mai mult; deși poate că ar trebui să strecor o vorbă bună pentru micuța mea Lizzy.

— Sper că nu vei face aşa ceva. Lizzy nu e cu nimic mai bună decât celelalte; nu are nici jumătate din frumusețea lui Jane, iar ca veselie nu se poate compara cu Lydia. Cu toate acestea, ea a fost întotdeauna preferată dumitale.

— Nici una dintre ele nu are cine știe ce calități, răspunse soțul. Sunt cu toatele niște gâscușile ignorante, ca și alte fete. În schimb, Lizzy e mult mai inteligentă decât surorile ei.

— Domnule Bennet, cum poți vorbi aşa despre fetele dumitale? Se pare că-ți face mare placere să mă necăjești. Nu ai pic de înțelegere față de nervii mei.

— Greșești profund, draga mea. Am un mare respect față de nervii dumitale. De mai bine de douăzeci de ani te aud pomenind de ei cu atâtă evlavie, încât am sfârșit prin a deveni cei mai buni prieteni.

— Vai! Nici nu știi cât sufăr!

— Sper că o să-ți treacă și-ai să apuci să vezi mulți tineri cu un venit de patru mii de lire pe an stabilindu-se prin vecinătate.

— Chiar dacă ar veni douăzeci de astfel de tineri, nu văd la ce ne-ar folosi, de vreme ce, oricum, ai refuza să-i vizitezi.

— Situația ar fi cu totul alta, draga mea, căci, dacă ar fi douăzeci, i-aș vizita pe toți.

Domnul Bennet era un amestec tare ciudat de vioiciune, umor sarcastic, reținere și capricii, iar în douăzeci și trei de ani de căsnicie soția lui nu reușise să pătrundă în totalitate tainele

comportamentului său. Mintea ei, în schimb, era lipsită de complicații. Era o femeie superficială, nu prea cultivată și cu un temperament instabil. De câte ori o nemulțumea ceva, pretindea că e nervoasă. Scopul vieții ei era să-și vadă fetele măritate; iar consolarea, vizitele și bârfele.

CAPITOLUL II

DOMNUL BENNET SE NUMĂRĂ PRINTRE PRIMII VIZITATORI ai domnului Bingley. Intenționase tot timpul să-l viziteze, deși își asigură mereu soția că n-o va face; de altfel, de-abia seara, după vizită, aflase și ea. Dezvăluirea evenimentului se produse cam așa: zărind-o pe cea de-a doua fiică a sa ocupată cu aranjatul unei pălării, el i se adresă direct:

— Sper că o să-i placă domnului Bingley, Lizzy.

— Mă tem că nu vom putea afla niciodată ce îi este pe plac domnului Bingley, replică mama cu dispreț, de vreme ce nu-i vom face oricum nici o vizită.

— Dar uiți, mamă, spuse Elizabeth, că-l vom întâlni la reuniuni, iar doamna Long ne-a promis că va face prezentările.

— Nu o cred în stare de așa ceva pe doamna Long. Are ea însăși două nepoate și, în plus, este o femeie egoistă, o ipocrită și nu o am deloc la suflet.

— Nici eu, spuse domnul Bennet, și mă bucur că nu veți apela deloc la ajutorul ei.

Doamna Bennet nu catadicsi să-i dea vreun răspuns, dar, cum nu se putea abține, prinse s-o certe pe una dintre fete:

— Nu mai tuși atâtă, Kitty, pentru numele lui Dumnezeu, ai puțină milă de nervii mei. Mă scoți din minți!

— Kitty nu e deloc atentă cu tusea ei, interveni tatăl. Mereu își găsește cele mai nepotrivite momente.

— Nu tușesc deloc de plăcere, răspunse Kitty supărată. Când va fi următorul tău bal, Lizzy?

— De mâine în două săptămâni.

— Ah, chiar așa, își aminti mama, iar doamna Long se va întoarce doar cu o zi înainte, așa că nu va avea cum să ni-l prezinte, de vreme ce nici ea nu-l cunoaște.

— Atunci, draga mea, s-ar putea să fii avantajată, căci vei avea ocazia să i-l prezinti chiar dumneata ei.

— Imposibil, domnule Bennet, imposibil, atâtă vreme cât eu însămi nu am avut ocazia să-l cunosc. De ce îți face atâtă plăcere să mă tachinez?

— Îți apreciez prudența. E cert că o cunoștință de numai două săptămâni nu reprezintă mare lucru. Nu poți spune că ai ajuns să cunoști cu adevărat un om într-un timp atât de scurt. Dar dacă noi nu vom îndrăzni, o va face cu certitudine altcineva. La urma urmei, doamna Long și nepoatele sale trebuie să-și încerce și ele norocul. Cum refuzul dumitale de a primi un asemenea oficiu îi se va părea un act de amabilitate, am să iau asupra mea această sarcină.

Fetele rămaseră cu ochii aținți asupra tatălui, iar doamna Bennet se mărgini să spună:

— Prostii, prostii!

— Ce vrei să spui prin asta? îi replică el. Consideri că formalitățile legate de prezentare și toată agitația pe care o presupune ar fi doar o prostie? Dă-mi voie să te contrazic în această privință. Tu ce părere ai, Mary? Pari o Tânără foarte înțeleaptă; te văd mereu citind cărți serioase, din care tot dai citate.

Mary ar fi vrut să spună un lucru adânc, dar nu prea știa cum să-l exprime.

— Până când își va găsi Mary cuvintele, continuă tatăl, să revenim la domnul Bingley.

— M-am săturat de domnul Bingley, îi răspunse soția.

— Îmi pare rău să aud asta, de ce nu mi-ai spus până acum? Dacă aș fi fost în cunoștință de cauză în dimineața asta, nu m-aș mai fi dus să-l vizitez. Åsta da, ghinion! Dar, de vreme ce evenimentul s-a consumat, mă tem că nu mai avem cum să schimbăm lucrurile.

Nu-și dorise nimic mai mult decât să le stârnească uimirea doamnelor, mai cu seamă doamnei Bennet, deși, după ce primul

val de bucurie se stinse, ea continuă să susțină cu tărzie că se așteptase tot timpul la o astfel de surpriză.

— Cât de generos ești, dragul meu domn Bennet! Știam de la început că-am să te conving. Eram sigură că ții prea mult la fiicele dumitale, ca să nu iei în calcul o asemenea posibilitate. Nici nu-ți închipui cât sunt de mulțumită! Și ce farsă ne-ai jucat: să mergi în dimineața asta în vizită, iar nouă să nu ne spui nimic până acum!

— Kitty, acum poți tuși cât poftești! — veni replica domnului Bennet și, spunând acestea, părăsi încăperea, sătul de exuberanță zgomotoasă a soției sale.

— Ce tată minunat aveți, fetelor, spuse ea, după ce ușa se închise în urma lui. Nici nu știau dacă îi veți putea mulțumi vrednată pentru atâtă generozitate. Probabil că nici mie, de altfel. Vă asigur că la vârsta noastră nu e prea plăcut să faci cunoștințe noi în fiecare zi, dar, de dragul vostru, suntem dispuși la orice. Lydia, draga mea, deși ești cea mai mică, sunt sigură că domnul Bingley va dansa cu tine la următorul bal.

— O! exclamă Lydia cu putere. N-am nici un fel de teamă, căci, deși sunt cea mai mică, sunt totuși cea mai înaltă dintre toate.

Restul serii îl petreceră întrebându-se cât de curând va fi într-oarsă vizita domnului Bennet și care ar fi momentul oportun să-l invite la cină.

CAPITOLUL III

ORICÂT SE STRĂDUI DOAMNA BENNET, susținută de cele cinci fiice ale sale, nu putu smulge de la soțul ei o descriere satisfăcătoare a dominului Bingley. Îl atacără pe toate căile posibile: cu întrebări îndrăznețe, cu presupuneri inteligente și aluzii vague, dar el se pricepu de minune să le dejoace planurile. Ca atare, se văzură silite să accepte informațiile de mâna a doua obținute de la lady Lucas. Descrierea acesteia era mai mult decât favorabilă. Sir William fusese tare încântat de el. Era destul de Tânăr, teribil

de chipes, extrem de agreabil și, de parcă n-ar fi fost suficient, intenționa să se arate la următoarea reuniune cu un număr mare de însotitori. Nimic nu putea fi mai încântător. A iubi dansul era un semn sigur că te afli la un pas de a te îndrăgosti. Era firesc, aşadar, să se nască speranțe puternice în privința inimii domnului Bingley.

— Dacă mi-aș vedea măcar una dintre fiice stabilită la Netherfield, îi spuse doamna Bennet soțului ei, iar pe celealte măritate la fel de bine, nu mi-aș mai dori nimic pe lumea asta.

Peste câteva zile, domnul Bingley îl întoarse vizita domnului Bennet și cei doi petreceră vreo zece minute în bibliotecă. Bingley sperase că i se va face favoarea de a le cunoaște pe tinerele domnișoare despre a căror frumusețe aflase o mulțime de lucruri, dar nu îl întâlni decât pe tatăl lor. Tinerele, ceva mai norocoase, avură avantajul de a descoperi, de la o fereastră de sus a casei, că Tânărul purta o haină albastră și venise călare pe un cal negru.

La scurtă vreme, i se trimise o invitație la cină, iar doamna Bennet stabili un meniu care să-i pună în valoare calitățile de gospodină, când sosi o veste care o făcu să amâne toate planurile. Domnul Bingley era chemat de treburi importante în oraș în ziua următoare și, ca atare, se afla în imposibilitatea de a le onora invitația etc. Doamna Bennet fu profund dezamăgită. Nu-și putea închipui ce treabă atât de grabnică avea în oraș, de vreme ce abia sosise în Hertfordshire. În sufletul ei începu să încolțească teama că el ar putea să rătăcească tot timpul dintr-un loc într-altul, în loc să se stabilească la Netherfield, aşa cum s-ar fi cuvenit. Lady Lucas îi mai domoli temerile, avansând ideea că pleca la Londra numai pentru a-și aduce invitații la bal. Curând se răspândi zvonul că domnul Bingley urma să vină la acea petrecere cu douăsprezece doamne șișapte domni. Vestea le întristă pe fete, dat fiind numărul mare de doamne, dar se liniștiră în ajunul balului, când aflare că adusese de fapt numai șase persoane, cele cinci surori ale sale și o verișoară. Dar, când grupul intră în sala balului, constată că erau cinci cu toții: domnul Bingley împreună cu două surori ale sale, soțul surorii celei mari și încă un Tânăr.

Domnul Bingley era chipes și manierat, avea o înfățișare plăcută și un comportament lipsit de prețiozitate. Surorile sale erau niște femei rafinate, cu un aer mondén. Cunnatul său, domnul Hurst, părea, la rându-i, un aristocrat. Cât despre prietenul său, domnul Darcy, întreaga audiență se dovedi aproape numai decât fascinată de statura sa înaltă și zveltă, de trăsăturile deosebite și de aerul său nobil, iar în mai puțin de cinci minute de când își făcuse apariția, se zvonea deja că are un venit de zece mii de lire pe an. Domnii îl declarară un bărbat de toată frumusețea, doamnele îl găsiră cu mult mai arătos decât domnul Bingley și, aproape jumătate din seară, i se dedică întreaga admiratie, până când manierele sale dezamăgiră întreaga audiență și valul de popularitate de care se bucura scăzu. Se descoperi că era mândru, că se simțea superior celor din jur și era din cale-afără de capricios. Nici întreaga sa avere din Derbyshire n-ar fi putut compensa impresia de ființă dezagreabilă și respingătoare pe care o făcuse, iar comparația cu prietenul său nu i-ar fi făcut cinste acestuia din urmă.

Domnul Bingley reuși în scurt timp să cunoască pe aproape toți cei prezenti în încăpere. Era sociabil și plin de viață, dansă fiecare dans și regretă faptul că balul dura atât de puțin, motiv pentru care luă decizia de a organiza el însuși un altul la Netherfield. Asemenea calități vorbesc de la sine. Ce diferență între el și prietenul său! Domnul Darcy dansă o singură dată cu doamna Hurst și o dată cu domnișoara Bingley, refuză să îi fie prezentat oricarei alte doamne și preferă să se plimbe prin încăpere tot restul serii, adresându-i-se din când în când unuia dintre însoțitorii săi. Sentința asupra caracterului său fusese dată: era cel mai mândru și mai dezagreabil om din lume, cu toții sperau că nu vor mai avea prilejul să-l revadă vreodată. Unul dintre cei mai vehemenți critici ai săi fu doamna Bennet, al cărei dispreț față de caracterul lui se transformă într-o ranchiușă personală, întrucât o ofensase pe una dintre fiicele ei.

Elizabeth Bennet fusese obligată să șadă pe margine timp de două dansuri, fiindcă erau prea puțini domni. În tot acest timp, domnul Darcy stătuse destul de aproape de ea, astfel încât, atunci

când domnul Bingley se apropiie pentru o clipă de el, ca să-l îndemne să danseze, ea auzi cu ușurință conversația dintre cei doi.

— Haide, Darcy, spusese el, trebuie să te conving într-un fel să dansezi. Nu-mi face nici o placere să te văd stând aici singur. Ar fi mult mai bine să vii la dans.

— Nici nu mă gândesc. Știi bine că-mi displace să dansez, dacă nu sunt familiarizat cu partenera. Într-o asemenea adunare, mi-ar fi peste puteri. Surorile tale au deja parteneri și cu orice altă femeie din încăperea asta dansul mi s-ar părea o pedeapsă.

— În locul tău, nu aş face atâtea mofturi, exclamase Bingley. Ce Dumnezeu! Pe onoarea mea, niciodată nu am întâlnit atâtea fete drăguțe ca în seara asta, iar câteva dintre ele sunt deosebit de frumoase.

— Tu dansezi cu singura fată frumoasă din sala asta, îi răspunse domnul Darcy, uitându-se la cea mai mare dintre surorile Bennet.

— Este cu siguranță cea mai frumoasă făptură pe care am văzut-o vreodată! Dar uite, chiar în spatele tău stă una dintre surorile ei, care este o ființă tare drăguță și, îndrăznesc să spun, o prezență agreabilă. Îngăduie-mi să îi cer parteneriei mele să i te prezinte.

— La cine te referi? — și, întorcându-se, domnul Darcy o fixase pe Elizabeth până când, privirile lor întâlnindu-se, își coborâse ochii și răspunse cu indiferență: Acceptabilă, dar nu suficient de frumoasă ca să mă intereseze. Și nici nu mă aflu în dispoziția necesară de a le da atenție unor tinere care au fost neglijate de alți bărbați. Mai bine te-ai întoarce la partenera ta și te-ai bucura de grațile ei în continuare, fiindcă îți irosești timpul cu mine.

Domnul Bingley îi urmă sfatul. Domnul Darcy se îndepărta, dar Elizabeth rămase cu sentimente nu tocmai plăcute în ceea ce-l privea. Le istorisi cu mult umor întreaga pățanie prietenelor sale, fiindcă era o fire maleabilă și înclinată spre aspectul ludic, având harul de a se amuza de orice lucru ridicol.

Seara se scurse într-un mod plăcut pentru întreaga familie. Doamna Bennet își întămpină cele două fiice și fu încântată să afle că se bucuraseră de aprecierea întregii adunări de la Netherfield.

Dansase cu domnul Bingley de două ori și fusese remarcată și de surorile acestuia. Tânără era cel puțin la fel de încântată pe cât era și mama sa, dar se sfia să arate. Elizabeth întreziari emoția care o încerca pe Jane. Mary auzise când îi fusese prezentată domnișoarei Bingley drept cea mai răsărită fetișcană din împrejurimi, iar Catherine și Lydia avuseseră norocul să nu le lipsească niciodată partenerii, aceasta fiind, după părerea lor, suprema realizare pe care le-o putea aduce un bal. Întoarcerea la Longbourn, orașul în care se născuseră și unde erau locuitori de vază, avu loc, aşadar, în împrejurări fericite. Domnul Bennet era încă treaz și le aștepta. Cu o carte în mână, părea că pierduse noțiunea timpului. În plus, îl reținea încă treaz un puternic imbold de a afla cum se sfârșise o seară care stârnise atâtea visuri. Nutrea speranță ascunsă că toate iluziile soției sale legate de domnul Bingley se vor spulbera, dar povestirile care începură să curgă avură darul de a-l contrazice.

— Ah, dragul meu domn Bennet, spuse ea, în timp ce intra în cameră, am avut parte de o seară minunată, iar balul a fost mai presus de orice așteptări. Aș fi vrut să fii și dumneata de față. Nici nu-ți imaginezi de câtă admirăție s-a bucurat Jane. Toți aveau ochi numai pentru frumusețea ei, iar domnul Bingley a găsit-o pur și simplu încântătoare și a dansat cu ea în două rânduri. Gândește-te numai la lucrul acesta: să danseze cu ea de două ori, mai cu seamă că a fost singura Tânără pe care a invitat-o și a doua oară. Prima, a invitat-o pe domnișoara Lucas. Eu am fost de-a dreptul contrariată când i-am văzut alături, dar, cu toate acestea, a fost evident că n-a plăcut-o deloc. Nici nu-mi imaginez cum ar putea cineva să-o placă. Apoi nu și-a mai pututdezlipi ochii de la Jane, când a văzut-o dansând. A întrebat cine este, a ținut să se facă prezentările și i-a acordat următoarea rundă de două dansuri. A treia rundă a dansat-o cu domnișoara King, a patra cu Maria Lucas, a cincea din nou cu Jane, a șasea cu Lizzy, iar dansul *Boulanger*¹...

¹ Dansul brutarului. (În original în lb. fr.) (N. tr.)

— Dacă ar fi avut măcar o urmă de compasiune în ceea ce mă privește, spuse soțul ei iritat, n-ar fi dansat nici pe jumătate cât a făcut-o. Pentru numele lui Dumnezeu, nu-mi mai vorbi de partenerele sale. Ah, de și-ar fi scrănit glezna chiar de la primul dans!

— Vai, dragul meu, continuă doamna Bennet, dacă ai ști cât sunt de încântătoare el! Este atât de chipes, iar surorile lui sunt niște femei fermecătoare. În viața mea nu am văzut un lucru mai elegant decât rochiile lor. Îndrăznesc chiar să afirm că dantela de pe rochia doamnei Hurst...

În acest moment, fu din nou întreruptă. Domnul Bennet se arăta de-a dreptul agasat de descrierea dantelăriei. Așadar, dumneaei se văzu nevoită să schimbe brusc subiectul, fapt pentru care prinse să descrie, cu mult patos și într-o manieră exagerată, grosolania domnului Darcy.

— Te asigur, adăugă ea, că Lizzy nu e cu nimic în dezavantaj, dacă nu se potrivește fanteziilor *lui*. Pot spune cu mâna pe inimă că e ființa cea mai dezagreabilă și mai îngrozitoare pe care am cunoscut-o și nu merită deloc să te străduiești să-i faci pe plac. Atât de prețios și de încrezut, încât nici nu știu cine l-ar putea suporta. S-a plimbăt de colo-colo, dându-și atâtă importanță! Auzi, nu era destul de drăguță să danseze cu el! Aș fi vrut să fii de față, dragul meu, și să-i arunci una dintre vorbele dumitale de duh. Îl detest din tot sufletul pe omul acesta.

CAPITOLUL IV

CÂND JANE ȘI ELIZABETH RĂMASERĂ SINGURE, cea dintâi, care fusese destul de reținută cu laudele la adresa domnului Bingley, îi mărturisi surorii sale cât de mult îl admira.

— Este așa cum ar trebui să fie orice Tânăr, spuse ea. Sensibil, generos, amuzant și plin de viață; niciodată n-am cunoscut maniere mai desăvârșite — atâtă naturalețe, și totuși însotită de o purtare așa de aleasă!